

Tack för välkommandet Ulla!

En sån här kväll kan jag inte säga annat än:

vi är på världens vackraste ö.

Det är väldigt fint att vara här igen.

Med alla åhörare.

Här på Almedalens gräsmatta och framför tv-apparater och skärmar.

Alldeles nyss pratade jag med en av kvällens tittare.

Min mamma Birgitta.

Vi pratade om pelargonerna på hennes balkong. Vad hon ätit till middag.

Och om Moses från hemtjänsten som är där och tittar till henne.

En av dem som inte bara gör hennes vardag möjlig, utan också fyller den med omtanke och värme.

Och vi pratade lite om mitt tal och mamma påminde mig:

Glöm bara inte att berätta om varför du drar in alla skattekronor.

* * *

För nästan 60 år sedan klev min mamma på tåget i Örebro.

Hon hade tidigare flyttat från soldattorpet i byn Granhammar i Vintrosa socken till arbetarkvarteren i Örebro. Och nu väntade Uppsala.

Det var en resa i ett annat Sverige. Ett Sverige med längre avstånd, mellan städer, mellan klasser, mellan kvinnor och män.

Det var 60-tal.

Alla i Sverige hade sjukförsäkrats. Semestern blev längre och fluortanten gjorde entré i Sveriges klassrum.

Tage Erlander ledde det socialdemokratiska reformarbetet.

Folkhemsbygget gick på högvarv.

Den svenska modellen slog allt djupare rötter.

*

Dörren till ett annat liv hade öppnats. Inte bara för min mamma.

Tusentals arbetarungar fick bättre skolor, sen tryggare anställningar och nya möjligheter.

Samtidigt fanns begränsningarna kvar inte minst för kvinnorna.

Känslan fångades av poeten Sonja Åkesson, från Buttle här på Gotland.

Hon skrev:

"Jag sprang ut i den tidiga skymningen

och ville sträcka handen genom himlen

men skyndade tillbaka hem

för att inte bränna vid potatisen."

*

Och visst är det så, vi måste alla vakta vår vardagspotatis, men det är känslan som driver fram förändring.

Upplevelsen av en oförrätt, en orättvisa.

Att tvingas kuva sina bästa stämningars längtan.

Eller att se andra kugas.

Det är den ilskan som föder kampen.

Men det är drömmarna som leder vägen framåt.

Socialdemokratin är och förblir en frihetsrörelse.

*

60-talet var en annan tid.

Men tro inte för ett ögonblick att det är andra drömmar som driver oss socialdemokrater idag.

Och även om vägen kan se annorlunda ut än för femtio år sedan så följer den fortfarande samma landmärken:

Jobb, välfärd, rättvis fördelning.

- Arbete åt alla med trygga villkor, för friheten i en egen försörjning.

- Välfärd, utbildning, sjukvård av hög kvalitet, för att trygga människor vågar.
- Skatt efter bärkraft och omfördelning, för rättvisa och sammanhållning.

Så jämnar vi ut möjligheter och sprider framgångarna, mellan ung och gammal, mellan kvinnor och män, mellan fattig och rik, mellan stad och land.

Så har vi ökat tryggheten för tidigare generationer.

Så ska vi fortsätta bekämpa klyftor och ojämlikhet.

Och precis så ska vi bygga framtidens starka samhälle.

* * *

Först jobben.

Varför tjarar vi socialdemokrater alltid om jobben?

Varför var arbete åt alla en av arbetarrörelsens första parolleller?

Vad är ens ett jobb?

Det är så mycket mer än väckarklockan som ringer kvart över sex en mörk novembermorgon. När kroppen bara vill stanna kvar under det varma täcket.

Det är arbetskamrater och förmiddagsfika.

Det är att få växa med uppgiften och nå resultat tillsammans med andra.

Det är vetskapen om att någon är beredd att betala för ens arbete.

Och det är friheten i en egen inkomst, en lön – som med svenska kollektivavtal också ska innebära en lön som det går att leva på.

Därför är arbete åt alla, med schyssta löner och villkor, själva grunden i ett jämlikt samhälle.

Det är därför vi socialdemokrater tjarar om jobben.

- Idag har 350 000 fler ett arbete att gå till än när Stefan Löfven tillträdde som statsminister 2014.

- Sverige har nu den högsta sysselsättningen på över 25 år. Faktiskt den högsta som uppmätts i något EU-land. Någonsin.

Men vi vill mer. Alla som kan arbeta ska arbeta.

Både för att få en egen inkomst och för att vi behöver fler som jobbar.

Därför måste alla nyanlända också komma i arbete.

Är man ung – då ska man utbilda sig.

Har man yrkeserfarenhet med sig – då ska man få nödvändig komplettering.

Är man äldre utan erfarenhet – ja då är det jobb med enklare arbetsuppgifter som gäller.

Det är den vägen vi nu utvecklar.

Därför har vi avskaffat vårdnadsbidraget, infört utbildningsplikt och snabbspår.

Därför ska vi införa språkplikt och förbättra valideringen.

Därför ska vi fortsätta bygga ut Kunskapslyftet så att fler får de kunskaper som arbetsgivarna efterfrågar.

Vi ska göra det för att de som står utanför arbetsmarknaden ska kunna ta de över 100 000 jobb som står lediga.

Vi ska göra det för att företag ska kunna satsa, växa och anställa.

Vi ska göra det för att arbete åt alla bygger välfärd och skapar jämlikhet.

*

När jag var 15 år gjorde jag praktik på ett boende för alkoholiserade män. Där träffade jag Stig. Han hade gått sex år i folkskolan och sedan jobbat på byggen, gift sig och fått barn.

Han började dricka allt oftare, till slut varje dag. Sjukdomen slog klorna i honom. Han förlorade allt.

Den Stig som berättade för mig om sina livserfarenheter skulle snart fylla 70 år. Det blev uppenbart hur lätt det kan gå snett.

Att det är svårt att vara människa, men att man är människa ändå.

Med skyldigheter, rättigheter, och människovärde.

Stigs äldreboende blev min första yrkeserfarenhet. Det var en vanlig skolpraktik men det gav mig insikter för livet.

Jag är av den bestämda uppfattningen att det är bra att få sådana här erfarenheter tidigt.

Just nu är många ungdomar inne på andra – tredje veckan av sitt första jobb.

Vad de kommer att växa!

Jag vill rikta ett stort tack till alla arbetsgivare som sätter våra ungdomar i arbete. Och ett särskilt tack till de kommunpolitiker runt om i Sverige som garanterar sina ungdomar ett första sommarjobb.

Och jag vill samtidigt uppmana fler att följa efter.

Om vissa kommuner klarar det – varför inte alla?

Tänk om alla svenska ungdomar kunde få in den där första foten på arbetsmarknaden, få nya livserfarenheter och uppleva vad det betyder när man gör sin del för arbetslagets gemensamma resultat.

Sverige behöver fler sommarjobb och fler vägar in på arbetsmarknaden.

Fler väckarklockor som ringer tidiga sommarlovsmorgnar.

Fler rufsiga tonåringar som står vid diskbänken och knåpar ihop sin lunchlåda.

Jag vill att alla unga ska få chansen att växa.

* * *

Sverige är ett av världens mest jämlika länder.

Dit hade vi aldrig kommit utan vår generella välfärd.

För den har en omfördelande kraft som slår allt.

Den ger lika bra förskola och skola åt alla barn oavsett föräldrarnas ekonomi.

Den ger sjukvård efter behov – inte efter plånbok.

Den ger samma trygga äldreomsorg till byggnadsarbetaren som till direktören.

Vill man öka jämlikheten, ja då ska man stärka välfärden. Det här är särskilt viktigt just nu.

För glädjande nog föds det fler barn i Sverige. Och de stora barnkullar som föddes på 40-talet – de närmar sig nu 80-årsåldern.

De har jobbat och betalat skatt ett helt långt arbetsliv. De har byggt det här landet som vi är så stolta över. De har rätt till en trygg ålderdom.

Det här har vi vetat under lång tid. Det är därför vi har förberett oss genom att betala av på statsskulden. Det var därför vi gjorde historiskt stora satsningar på välfärden förra mandatperioden.

Idag sysselsätter den över 100 000 fler. Det är bra. Men det räcker inte på långa vägar.

Därav vårt vallöfte om nya välfärds miljarder.

Och därav vår envisa prioritering av välfärds miljarderna i Januariavtalet.

Det var om detta striden stod i riksdagsvalet i höstas.

Välfärd mot skattesänkningar.

Högern ville inte låtsas om det, men efter valet visade de korten.

Innan en ny regering ens var på plats så röstade Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna igenom skattesänkningar på 20 miljarder kronor.

20 000 miljoner.

Pengar som ökade den orättvisa skattekyftan mellan löntagare och pensionärer.

Pengar som hade kunnat stärka polisen och hela rättskedjan. I kampen mot gängkriminaliteten och skjutningarna. I kampen mot brottens orsaker.

Pengar som hade kunnat göra stor nytta i Munkfors, Grums och Ransäter, platser som fått besök av Stefan Löfven den här veckan.

Och en sak är säker:

Inte en enda skattesänkning kan utbilda eller anställa en undersköterska i hemtjänsten.

Välfärd mot skattesänkningar består som konflikt i svensk politik.

* * *

Och ska vi klara det här behöver vi ha ordning och reda i statens finanser. Och inte bara det – varje skattekrona som går till välfärden ska användas på allra bästa möjliga sätt.

Idag har jag därför presenterat en Välfärdskommission.

Där regeringen tillsammans med facken och Sveriges kommuner och landsting ska arbeta:

så att pengarna inte försvinner iväg till dyra konsulter, kortsiktiga marknadslösningar eller dåliga upphandlingar, så att vi använder ny teknik för att underlätta för personalen och för medborgarna, så att fler orkar, kan och vill jobba i välfärden.

Det här är viktigt, för vi får aldrig glömma vad som döljer sig bakom ordet "välfärds miljarder".

Det är förskoleläraren som ger den trotsiga tre-åringen en extra lång kram efter en jobbig morgon.

Det är undersköterskan som håller i handen tills morfinet börjar verka.

Det är Moses som kommer till min mamma Birgitta och hinner sitta ner och prata lite om vädret.

Det är cancerkliniken på Sunderby sjukhus, bespisningspersonalen på Gällö skola och arbetsterapeuten på Granbackens äldreboende.

Vi vet alla vilka de är.

Vi träffar dem varje dag.

Det är ni som ger trygghet.

Det är ni som skapar världsledande jämlikhet.

Det är ni och vi tillsammans som skapar ett starkare samhälle!

* * *

Jobb och välfärd.

Två avgörande byggstenar i den svenska modellen. Dit hör också den rena fördelningspolitiken.

Rättvis fördelning förutsätter att vi kan se oss själva i andra.

Att vi ser att alla förlorar om ett fåtal drar ifrån samtidigt som andra halkar efter.

De allra flesta av oss som jobbar och får lön betalar vår skatt. Skatt som går till välfärden.

Men det finns också de som får enorma kapitalinkomster, långt mer än de behöver till sin egen försörjning. Men som ändå lägger tid, kraft och pengar på att undgå att betala skatt. Skatt efter bärkraft är inte deras melodi.

Men blir inte deras föräldrar gamla?

Kör inte de bil på svenska vägar?

Och vem betalade deras egen skolgång?

Har de inte rent av byggt sina framgångar på utbildning, infrastruktur och gemensamma försäkringar betalade med skattemedel?

Jag har länge velat höja skatten på kapitalinkomster. Det finns ett brett stöd för det bland svenska folket. Som tycker det är rätt och rimligt.

Förra mandatperioden lade vi fram ett sådant förslag från regeringen.

Men det stoppades av Sverigedemokraterna och de borgerliga.

Varför blev jag inte förvånad?

Samhällskontraktet, vår svenska modell, bygger på att alla bidrar efter förmåga och att vi får del av välfärden efter behov.

Att vi upprätthåller förtroendet för vårt skattesystem och förtroendet för vår gemensamt finansierade välfärd.

Jag tycker att det minsta vi kan begära – den rena skamgränsen – är att alla åtminstone betalar den skatt som svenska folket i demokratisk ordning har beslutat.

Ändå har alla de konsulter som erbjuder ljusskygga skatteupplägg gott om uppdrag.

Ändå slussas pengar ut ur landet och placeras i skatteparadis.

Men jag kan lova er att vi socialdemokrater aldrig kommer ge oss.

Vi har ändrat vårt skatteavtal med Portugal för att stoppa nolltaxeringen av fallskärmar.

Vi täpper till möjligheterna för organiserad brottslighet att utnyttja välfärdssystemen.

Vi har gett Skatteverket vassare verktyg.

Vi kommer att fortsätta kampen mot skattefusket med oförminskad styrka.

För solidariteten – mot rofferiet.

* * *

Jobb, välfärd, rättvis fördelning. Det är grunden i ett jämlikt samhälle.

Det är också en förutsättning för jämställdhet.

Det är tack vare den svenska modellen som Sverige är ett av världens mest jämställda länder.

Men just nu pågår en motoffensiv.

Vi såg det när abortfrågan blev så dominerande i slutet av EU-valrörelsen.

Den handlade aldrig om att EU ska bestämma över den svenska aborträtten.

Den handlade om ifall EU-parlamentet ska få uttala sig för kvinnors rätt att bestämma över sin egen kropp.

Det tycker inte Kristdemokraterna.

De tycker att EU-parlamentet ska uttala sig om allsköns socialpolitiska frågor – men inte om kvinnors rätt till abort.

Vad som blev tydligt var att det här inte bara handlar om en enskild politikers agerande, inte heller bara om ett enskilt partis.

Det är en del i något mycket större. Och farligare.

Michelle Bachelet är FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter. En gång var hon en flykting som fångslats av Pinochet, hon har varit singelmamma och Chiles president under åtta år.

I en intervju i Dagens Nyheter för en månad sedan kallade hon dagens abortfientliga strömmar:

”en organiserad offensiv mot jämlikhet mellan könen och mot kvinnors rättigheter”.

Vänner,

Därför ska vi vara väldigt vaksamma när högern nu återigen försöker prata om en ny feminism.

När de säger att kvinnor får skylla sig själva. Att de har gjort sina val.

Men är verkligen svaret till undersköterskan i hemtjänsten som jobbar delade turer, att hon borde ha gjort andra livsval?

Är det svaret till den misshandlade kvinnan, till tjejen som blir trakasserad?

Att hon valde fel.

Fel kjol.

Fel jobb.

Fel man.

*

Så länge det har funnits feminism har det funnits en så kallad ny feminism.

Och den har alltid varit fel ute.

Den har stått för motstånd mot särbeskattning, motstånd mot förskola åt alla, motstånd mot pappaledighet, motstånd mot abort.

Motstånd mot den kvinnliga rösträtt som nu firar 100 år.

Idag är den rörelsen en del i den internationella offensiv mot jämställdheten, som FN:s högkommissarie talar om.

Och det är mot den vi ska ta strid!

*

För vi har så mycket jämställdhetsarbete kvar att göra!

Vi behöver mer jämställdhetspolitik – inte mindre!

Kvinnor tjänar fortfarande 3,6 miljoner mindre över livet än män, står för en oproportionerligt stor del av det obetalda hemarbetet och föga förvånande för majoriteten av sjukskrivningarna.

Många kvinnor som kommit till Sverige har inte ens påbörjat den resa som många andra gjorde på 50-, 60- och 70-talen. Som min mamma gjorde.

Resan mot den frihet som kommer med ett eget arbete och en egen inkomst.

Friheten att bestämma själv. Hur jag vill leva. Och med vem.

Och glöm aldrig att kampen för jämställdhet rör oss alla.

Den handlar såklart om kvinnors rätt till abort och om kvinnors rätt till halva makten och hela lönen.

Men den handlar också om pappors rätt att få dela föräldraförsäkringen.

Om flickors rätt att vara högljudda, och påstridiga.

Och om pojkars rätt att gråta.

Den handlar om att unga killar ska slippa spela tuffa och alltid vara den som tar initiativet.

Om att unga tjejer ska slippa bli trakasserade; på jobbet, i skolan, på festivalen eller på nätet.

Det är för detta vi kämpar.

För att alla ska kunna leva som de vill, vara den de vill och älska vem de vill.

För allas vår rätt att leva som fria, starka, självständiga individer i en trygg gemenskap.

I vårt Sverige.

I det starka samhället byggt på den svenska modellen!

* * *

Vartenda barn vet hur rättvisa ser ut.

Jag vill också ha en bulle, du fick mer läsk än jag, hon tog allt!

Men hur är det med det som inte går att se med blotta ögat?

Det som kanske inte ens går att mäta?

Jämlikhet och rättvisa handlar inte bara om oss som lever här och nu.

Det handlar också om rättvisa för våra barn och barnbarn.

Rättvisa över hela planeten.

Jag talar om klimatet.

När vi i den rika världen slösar så drabbas människor i fattigare länder.

När du gör av med för mycket så kommer det att drabba dina egna barnbarn.

När min mamma flyttade hemifrån isolerade folk husen med asbest, körde bil utan katalysator och vi sprejade intet ont anandes DDT på våra åkrar.

Vi har gjort framsteg sedan dess.

Socialdemokratiska regeringar har drivit på.

FN:s första världsmöte för miljön hölls i Stockholm. Där Olof Palme talade om vårt gemensamma ansvar för framtiden.

Vi har lagstiftat nationellt och internationellt.

Vi har infört ekonomiska styrmedel.

Vi har främjat forskning och ny teknik.

Vi socialdemokrater vill så klart bygga ett klimatsmartare samhälle på ett socialdemokratiskt vis.

Precis så som Göran Persson en gång formulerade Det gröna folkhemmet.

Ett samhälle där alla kan vara med i den nödvändiga omställningen.

Där ingen lämnas efter.

För att du har låg lön.

Eller bor på landet.

Och det är just för att klimatomställningen är helt nödvändig som vi måste göra den på ett sånt sätt att den får rimliga konsekvenser för var och en av oss.

Annars kommer den aldrig accepteras.

Att du och jag väljer klimatsmart när vi står i affären och tittar bland varorna, det kommer alltid vara en viktig del av omställningen. Men hela ansvaret kan inte läggas i knät på den enskilde. Det största ansvaret måste politiken ta.

Vi har aldrig haft bättre förutsättningar att bygga ett hållbart samhälle än nu.

Vi har alla fakta om klimatkrisen.

Vi har tekniken för att göra klimatomställningen.

Nu ska vi genomföra den.

Vi ska göra det samtidigt både otåligt och tålmodigt.

Vi ska göra det så att det fungerar i varje del av vårt land.

Vi ska göra det så att alla kan vara med.

Så ska vi bygga det gröna folkhemmet.

* * *

Finns det något mer svenskt än att när det verkligen gäller så sätter man sig ner och gör en kompromiss.

Sen är en kompromiss en kompromiss.

Och i Januariavtalet finns sånt jag inte gillar.

Som att avskaffa värnskatten.

Men där finns också sådant vi socialdemokrater gick till val på.

Välfärdsmiljarderna. Höjda pensioner. Familjeveckan.

Kunskapslyftet. Investeringar i hyresrätter och bredband i hela landet..

Nu kan vi de kommande åren fortsätta utveckla den svenska modellen.

Jag är stolt över det.

Men är jag nöjd? Icke!

Socialdemokratin är en rörelse i ständig ständig kamp för den demokrati som gör förändringen möjlig.

I ständig opposition mot samhällsproblemen.

Mot orättvisorna. Mot ojämlikheten.

Men det som står i vägen för fler socialdemokratiska reformer just nu, det är inte vi betonghäckar i den socialdemokratiska partiledningen – det är det valresultat som vi har.

Men hur Sverige ska utvecklas på längre sikt, det avgörs av svenska folket.

Av dig och mig.

Och alla ni som känner ilska över orättvisorna och drömmer om ett jämlikare samhälle – kom med i vår rörelse! Sverige behöver fler som engagerar sig.

Du hinner. Vi hinner.

Innan vi skyndar hem igen, för att inte bränna vid potatisen.

Tack för att ni lyssnat.